

Οκτώ σημεία για την πρόσφατη συμφωνία AUKUS

1. Η Συμφωνία **AUKUS** ανάμεσα στην **Αυστραλία**, **ΗΠΑ** και **Ηνωμένο Βασίλειο** είναι μια βιαστική συμφωνία. Οι ΗΠΑ κάτω από την πίεση της διεθνούς και εσωτερικής κατακραυγής για τον κακό χειρισμό μιας σωστής ενδεχομένως απόφασης που λήφθηκε πριν από χρόνια για την αποχώρηση από το Αφγανιστάν, και προσπαθώντας να αντιστρέψουν τις εντυπώσεις και να προλάβουν τους δυνητικούς «αντιπάλους» τους να πάρουν βεβαισμένες αποφάσεις σε βάρος τους, χρειαζόντουσαν μια γρήγορη γεωπολιτική ενέργεια επιπέδου «υπερδύναμης». Η ταχύτητα που απαιτούνταν έκανε τις ΗΠΑ να στραφεί στη «αγγλοσαξονική ομάδα» αποκλείοντας διαπραγματεύσεις με άλλες ισχυρές δυνάμεις στη περιοχή. Αυτά είχε και θα έχει συνέπειες.

2. Οι ΗΠΑ προσπάθησαν να δημιουργήσουν προϋποθέσεις ανάσχεσης στην Άπω Ανατολή δημιουργώντας ουσιαστικά μια νέα συμμαχία, κατέληξαν όμως να αποξενώσουν και να διασπάσουν τους Ευρωπαίους συμμάχους τους και ενδεχομένως το NATO, δημιουργώντας μια κατάσταση πολύ δύσκολα αναστρέψιμη. Οι τριγμοί του Διατλαντικού δεσμού είναι ισχυρότατοι και οι Βρετανοί δεν έχουν πλέον λόγο στην ΕΕ. Οι Βρετανοί μόνοι τους πλέον μετά το Brexit ακολούθησαν τις ΗΠΑ προσπαθώντας να εγκαινιάσουν τη νέα γεωπολιτική τους ταυτότητα, αυτή της Παγκόσμιας Βρετανίας (Global Britain).

3. Οι ΗΠΑ αιφνιδιάστηκαν από την σκληρότητα και τη δριμύτητα της γαλλικής αντίδρασης. Η σύμβαση των υποβρυχίων που ακυρώθηκε δημιουργεί τεράστιο πρόβλημα στη γαλλική ναυπηγική βιομηχανία, ιδίως με τις εκλογές ενόψει και οι αντιδράσεις του Προέδρου Μακρόν είναι απόλυτα

δικαιολογημένες. Η μη πρόσκληση της Γαλλίας στη Συμφωνία, εκτός από τις υποψίες ότι το κίνητρο ήταν και οικονομικό για τις ΗΠΑ, παρέβλεπε το γεγονός ότι η Γαλλία έχει συγκεκριμένα γεωπολιτικά συμφέροντα στην περιοχή του Ινδικού-Ειρηνικού Ωκεανού, τόσο από άποψη διεθνούς ασφαλείας όσο και διότι διαθέτει υπερπόντια γαλλικά εδάφη στην ευρεία περιοχή. Εξάλλου πρώτη η Γαλλία ήδη από το 2017 είχε ζητήσει την δημιουργία ναυτικής δύναμης της ΕΕ που να περιπολεί και να εξασφαλίζει την ελεύθερη ναυσιπλοΐα στη Θάλασσα της Κίνας.

4. Η ακύρωση της συμφωνίας δεν βλάπτει μόνο τη Γαλλική ναυπηγική βιομηχανία και οικονομία. Βλάπτει και τη Γερμανία όπως και κάποιες άλλες χώρες της ΕΕ που μετέχουν στη κατασκευή των υποβρυχίων με κοινές επιχειρήσεις ή σαν υπερβολάβοι. Ήδη οι Ευρωπαϊκές χώρες που βλάπτονται, όπως και η ΕΕ, έχουν δηλώσει τη δυσαρέσκεια τους. Η Αυστραλία δεν πρόκειται να δει την ΕΕ να συνάπτει μαζί της την οικονομική συμφωνία που ετοιμαζόταν ύψους περίπου 10% της συμφωνίας των υποβρυχίων, σε αυστραλιανά γαλακτοκομικά προϊόντα και προϊόντα κρέατος. Θα περάσουν χρόνια για να μπορέσουν οι Αυστραλοί να πλησιάσουν πάλι την Ευρώπη, τώρα μάλιστα που δεν είναι οι Βρετανοί να τους στηρίξουν. Οι Αυστραλοί κτηνοτρόφοι θα πληρώσουν το τίμημα της ακύρωσης.

5. Η ΑUKUS έρχεται να επιδεινώσει μια διεθνή κατάσταση για τις ΗΠΑ, ήδη βεβαρυμένη από την αιφνιδιαστική αποχώρηση από το Αφγανιστάν χωρίς να λάβουν υπόψη τους συμμάχους τους. Η πλειονότητα των χωρών της ΕΕ, όπως και η ηγεσία της έχουν δηλώσει ξεκάθαρα ότι ήρθε η ώρα η Ευρώπη να αποκτήσει «Στρατηγική Αυτονομία», δηλαδή τη δυνατότητα να ενεργεί μόνη της χωρίς εξάρτηση από άλλες χώρες μη μέλη της ΕΕ. Εξάλλου το άθροισμα των αμυντικών δαπανών (200 δις ευρώ) αλλά και οι στρατιωτικές δυνατότητες της ΕΕ αθροιστικά, είναι μεγαλύτερες αυτών της Ρωσίας και της Κίνας, δεύτερες μόνο μετά τις ΗΠΑ. Η Γαλλία πρωτοστατεί πλέον στην «Στρατηγική Αυτονομία» με το πρόγραμμα της «Στρατηγικής Πυξίδας» που θα παρουσιαστεί στους Υπουργούς της ΕΕ τον προσεχή Νοέμβριο, έχοντας πλέον ξεκάθαρα την υποστήριξη της Γερμανίας που έχει αναλάβει την υποχρέωση στο πλαίσιο του προγράμματος PESCO να οργανώσει ένα Ευρωπαϊκό Σώμα Στρατού με την επωνυμία CROC (Crisis Response Operation Core).

6. Η πώληση οκτώ πυρηνικών υποβρυχίων στην Αυστραλία δημιουργεί θέμα διάδοσης της πυρηνικής ενέργειας, όχι πυρηνικών όπλων που δεν περιλαμβάνονται στην πώληση αλλά των πυρηνικών αντιδραστήρων πρόωσης των υποβρυχίων. Δεν συνιστά παράβαση συνθηκών διάδοσης πυρηνικών όπλων αλλά αν βρει μιμητές ανάμεσα σε κράτη που διαπραγματεύονται τις πυρηνικές δυνατότητες τους όπως το Ιράν, η κατάσταση θα περιπλακεί περισσότερο.

7. Η θέση της Ρωσίας είναι ξεκάθαρη δίπλα στη Κίνα. Ο Πρόεδρος Τραμπ προσπάθησε να προσεγγίσει τον Πρόεδρο Πούτιν στην αρχή της θητείας του χωρίς αποτέλεσμα. Σκοπός του ήταν να απομονώσει την Κίνα αλλά απέτυχε. Η Ρωσία απομονωμένη από την υπόλοιπη Ευρώπη στηρίζει την οικονομία της στην εξαγωγή υδρογονανθράκων και η Κίνα είναι ο κυριότερος και σίγουρα ο σπουδαιότερος πελάτης της. Για να ξεκαθαρίσει τη θέση της προσκάλεσε το κινεζικό ναυτικό σε κοινές ασκήσεις στην Αγία Πετρούπολη το 2017, και οι ΗΠΑ άλλαξαν κεφάλαιο στην στρατηγική τους καταφεύγοντας στη «διπλή ανάσχεση» των δύο υπερδυνάμεων ρίχνοντας ουσιαστικά τη μία στην αγκαλιά της άλλης.

8. Η πραγματική γεωπολιτική συσπείρωση για την ανάσχεση της Κίνας υπάρχει ήδη από το 2007, ονομάζεται Quad (Quadrilateral Security Dialogue – QSD – Τετραμερής Διάλογος Ασφαλείας ή απλώς Quad) αποτελείται από τις ΗΠΑ, Αυστραλία, Ιαπωνία και Ινδία και είναι δημιούργημα του Ιάπωνα πρωθυπουργού Άμπε το 2007. Μετά από μία κατάσταση ύπνωσης, το 2017 οι (νέοι πλέον) ηγέτες των χωρών αποφάσισαν να δώσουν νέα ώθηση στο διάλογο με σκοπό να αντιμετωπίσουν διπλωματικά και στρατιωτικά την Κίνα στη θάλασσα της Νότιας Κίνας, δίνοντας βάση σε σχόλια για «νέο Ψυχρό Πόλεμο». Σε κοινή δήλωση τον Μάρτιο του 2021, "The Spirit of the Quad", τα μέλη του Quad έκαναν εντονότερη την αντίδραση τους και περιέγραψαν «ένα κοινό όραμα για έναν ελεύθερο και ανοιχτό Ινδο-Ειρηνικό» και μια «θαλάσσια τάξη στις θάλασσες της Ανατολικής και Νότιας Κίνας βασισμένη σε κανόνες», την οποία δηλώνουν ότι χρειάζονται τα μέλη του Quad για να αντιμετωπιστούν οι κινεζικές θαλάσσιες αξιώσεις. Η Κίνα αντεπιτέθηκε στον ασθενέστερο κρίκο, την Αυστραλία, επιβάλλοντας της σοβαρούς περιορισμούς και οικονομικές κυρώσεις. Η τετράδα απάντησε με ενέργειες για την επέκταση του Quad σε Quad plus με δυνητική πρόσθεση τριών νέων μελών, του Βιετνάμ, της Νέας Ζηλανδίας και της Ν. Κορέας.

Η συμφωνία AUKUS αποτελεί μια σημαντική γεωπολιτική εξέλιξη της οποίας οι πραγματικές διαστάσεις και τα τελικά και οριστικά αποτελέσματα δεν είναι ακόμα ορατά. Η διαταραχή και η όποια διάσπαση έγινε στο Δυτικό στρατόπεδο είναι πολύ δύσκολο να αναστραφεί ή να θεραπευτεί σε σύντομο χρόνο.

Μια ενδεχόμενη όμως ενέργεια της Κίνας εναντίον της Ταιβάν, (κάτι που αποτελεί ίσως τον σοβαρότερο γεωπολιτικό στόχο της Κίνας), θα πυροδοτήσει την Άπω Ανατολή και θα δοκιμάσει όλες τις σχέσεις και τις συμμαχίες της περιοχής, παλιές και νέες.